

februari 2011

SamenKerk ¹

Uitgave van het Bisdom Haarlem - Amsterdam

De wijsheid om
te beseffen dat alles
je gegeven is

pagina 4

De wereldkerk wordt
zichtbaar in Ethiopië

pagina 10

Wat is wijsheid?

In dit nummer

Van de redactie	3
De wijsheid om te beseffen dat alles je gegeven is	4
Relativisme: de grote dwaling van deze tijd	6
Onbekende geschiedenis	7
Naar eenheid van de christenen	8
De wereldkerk wordt zichtbaar in Ethiopië	10
De drie kerken	12
Van Onderop	14
Izere, hoop in Burundi	16
Vermeldenswaard	18
Wees een licht dat alle heidendom wegstraalt!	20
Vrijwilligersreis Vastenactie	22
'n Beetje Crypto	24
Popmuziek tussen spirit en satan	25
Jongerenpagina's	26
Jubilea 2011	28
Personalia	30
Wereldjongerendagen	32

Colofon

Samen Kerk is het informatieblad binnen het Bisdom Haarlem - Amsterdam en verschijnt tienmaal per jaar nummer 1 jaargang nr. 36

Verantwoordelijke redactie:
Margot de Zeeuw,
Wim Peeters, hoofdredacteur

Redactieadres:
Samen Kerk
Postbus 1053,
2001 BB Haarlem
Telefoon: (023) 511 26 60
Faxnummer: (023) 511 26 59
Giro 43509
E-mail: samenkerk@bisdomhaarlem.nl
Internet: www.bisdomhaarlem.nl

Medewerkers:
Marcel Poorthuis (Parels uit de Schattengrot)
Ko Schuurmans (Bijbel en liturgie)
Hein-Jan van Ogtrop (Kerkengek)

Floor Twisk (Onbekende Geschiedenis)
Stefan en Lisette van Aken (Huwelijk en Gezin)
Eleonora Hoekstra-Ros (Van Onderop)

Abonnementsprijs:
€ 27,00 per jaar; buitenland: € 33,50 per jaar
Abonnementenadministratie: (023) 511 26 40

Advertenties:
ACTA Uitgeversorganisatie
Postbus 7160
6050 AD Maasbracht
Telefoon: (0475) 463 465
E-mail: info@actauitgevers.nl

Vormgeving/technische realisatie:
Novente vormgevers, Barneveld

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming worden overgenomen. Van sommige teksten en illustraties is de herkomst niet te achterhalen. Verantwoordelijken kunnen reageren via bovenstaand adres.

Wat is wijsheid?

*“De Wijsheid richtte een dis aan
En zij nodigt de mensen op het feest:
Kom naar het banket van de Zoon des mensen
Kom eet en drink
Het Pasen van de Heer.”*

Wijsheid is thema van dit nummer. Als goede katholieken onderscheiden wij de goddelijke en de menselijke wijsheid. Beide vallen samen in Christus, die wij aanroepen als de Heilige Wijsheid of, in het Griek, Agia Sophia.

Maar wat is wijsheid? Het heeft niet te maken met geleerdheid, wel met inzicht. Vaak ook met leeftijd: als iemand op jonge leeftijd blijkt geeft van bepaalde inzichten, noemen wij hem of haar “vroeg wijs”. Omgekeerd kunnen mensen die veel gestudeerd hebben, blijken geven van een volkomen gebrek aan inzicht in het leven. Wijsheid, zou je kunnen zeggen, is de hoogste vorm van geestelijke activiteit.

In de tekst die hierboven wordt aangehaald is de Wijsheid God zelf. Hij is de oorsprong, de betekenis en het doel van alles. Onze bestemming is het, Hem te leren kennen. En waar leren wij Hem beter kennen dan tijdens het feestmaal dat Hij aanricht voor de Zoon die de dood overwon?

In dit nummer van Samen Kerk hebben we veel aandacht voor de Kerk in alle delen van de wereld. In de Filippijnen, in Boeroendi, in Ethiopië. Je kunt nu eenmaal niet katholiek zijn zonder deel uit te maken van de wereldwijde Kerk.

Daarover schrijft ook de bisschop, naar aanleiding van zijn reis naar Afrika. Over de wereldkerk, over de grote kansen die er zijn om de eenheid van de christenen te bevorderen. We zijn, mety Kerkengek, in Edam met zijn drie kerken. En natuurlijk is er veel aandacht voor de kerk ter plaatse, van onderop. Daar waar we allereerst - maar niet uitsluitend - thuis zijn.

Redactie

Bij de voorplaat:
Biddende vrouw tijdens
het Timkat festival in Addis
Abeba, Ethiopië.
Foto: Steef Pardoën

Het is wijsheid te beseffen dat de mensen met wie je samenwerkt of die je tegenkomt, je gegeven zijn. Ze zijn er niet toevallig. Zij zijn er voor jou, jij bent er voor hen.
Foto: SK

Schaalverkleining en persoonlijke benadering

De wijsheid om te beseffen dat alles je gegeven is

Er is een duidelijke kentering te zien in ons Nederland. We verlangen steeds meer naar schaalverkleining en persoonlijke benadering. De trend is kleinere scholen, de bakker om de hoek en de bankier die niet alleen aan z'n eigen portemonnee denkt, maar jou persoonlijk kent.

De laatste jaren was *groot* het toverwoord. Was je bakker, groenteman of slager, dan kon je je borst natmaken: òf je werd overgenomen door een grote winkelketen, òf je moest groeien om nog tegen de prijsvechters op te kunnen. Hetzelfde gold voor lagere en middelbare scholen. Scholen gingen fuseren, directeuren kwamen onder leiding te staan van managers en deze managers weer onder topbestuurders. En dan natuurlijk de banken. Als bank werd je pas serieus genomen als je een wereldspeler was, een bank die niet alleen Europa kon bedienen, maar ook de VS, Japan en China.

Groter gaat vaak samen met onpersoonlijker

Langzaam ontdekken we dat *groter* meestal niet gelijk opgaat met *beter*. Groter gaat wel vaak samen met onpersoonlijker. Laatst was ik buitengewoon verrast door een medewerker van een verzekeraar die me vroeg of alles naar wens was. Dat had ik de afgelopen tien jaar niet meer meegemaakt. Meestal bellen ze om me iets nieuws aan te smeren of om te vertellen dat er nog een rekening open staat, maar of alles naar wens was... het was bijna persoonlijk!

Misschien heeft de schaalvergroting dan ook alles te maken met ontpersoonlijking. Bij de subsidies van scholen wordt niet zozeer gekeken naar de vorderingen van Matthias of Miriam, maar naar het aantal leerlingen. Hetzelfde geldt voor banken: hoeveel klanten heb je en welke transacties doen zij? Maar we doen het zelf ook: Rob Niehoef, de slager, moet welliswaar zijn kost verdienen om als vader van drie kinderen zijn gezin te onderhouden, maar de mega-super is wel 0,05 euro per ons goedkoper, dus...

Als mensen niet gezien worden als naasten, als personen, dan lopen we het risico dat alles grimmiger wordt. Voor ons gevoel kan iedereen dan een kleine bedreiging worden. We lopen anoniem over straat en als je iemand begroet, kun je een blik verwachten in de trant van "Ken ik jou?" Er zijn bijna geen ouders meer die hun kinderen zelfstandig naar school laten lopen of fietsen. Dat durven we niet meer aan.

De ander: hinderlijk bijverschijnsel of iemand voor wie je er bent?

Het verlangen naar saamhorigheid en persoonlijke benadering kan plotseling gestalte krijgen door ongewone omstandigheden. Zo stond ik in december vijf uur in de sneeuw-file, maar was het toch niet onaangenaam: de mensen in de auto's om me heen waren hartelijk, hielpen elkaar bij pech, en op de radio werd een speciale uitzending ingelast om de filerijders er door heen te helpen.

Het verlangen naar persoonlijke benadering is ook iets heel christelijks. Ik hoorde laatst iemand zeggen dat het een wijsheid is om te beseffen dat alles je gegeven is. De mensen met wie je samenwerkt of die je tegenkomt, ze zijn je gegeven. Zij komen op je pad, je moet er iets mee. De mensen die tegenkomt zijn er niet toevallig. Zij zijn er voor jou, jij bent er voor hen. Je hebt eigenlijk een keuze: je kunt ze zien als hinderlijk bijverschijnsel of als mensen voor wie je je beschikbaar stelt. En grote persoonlijkheden als Moeder Theresa of Johannes Paulus II hebben duidelijk gekozen voor dat laatste. Zij laten het gezicht van Christus aan de mensen zien doordat zij aandacht voor iedere persoon hebben. Mysterieus genoeg lukt hen dat zelfs in een grote massa mensen.

Maar nu even terug naar onszelf. Wat kunnen we doen om onze omgeving persoonlijker te maken? Natuurlijk kunnen we ons meer richten op kleinere organisaties, zoals kleinere scholen of winkeltjes om de hoek. Behalve dat we veel persoonlijker benaderd worden, levert dat vaak ook meer kwaliteit op. Maar vooral onze houding naar de medemens kan bepalend zijn voor het open karakter van een gemeenschap. Wat is mijn blik naar de ander? Hoe luister ik? Heb ik aandacht voor de ander zoals Christus aandacht voor mij heeft? Durf ik de ander toe te laten in mijn eigen wereld in het besef dat die ander niet voor niets op mijn pad komt? Met andere woorden: durf ik wijs te zijn? <

Stefan van Aken

Relativisme: de grote dwaling van deze tijd

De oude keizerstad aan de Bosporus heette naar zijn stichter Constantijnstad of Constantinopel; de Grieken kortten het af tot "ter Stede", Istanboel of Stanboel, de naam die de Turkse veroveraars in de vijftiende eeuw overnamen. Ze namen nog een naam over: die van de kathedraal, van Heilige Wijsheid, Agia Sofia. Christus heet de 'Heilige Wijsheid', zijn Moeder vereren wij onder de titel 'Zetel van Wijsheid'.

Behalve de goddelijke wijsheid is er ook de menselijke wijsheid. Die hangt niet af van de opleiding of studie die iemand gemaakt heeft, maar van zijn of haar ervaring. En met ervaring bedoel ik het oordeel over wat je beleeft. Veel mensen beleven van alles, maar blijven toch nog dom. Een voorbeeld.

Wat is waarheid?

Reeds lang geleden waarschuwde de toenmalige kardinaal Ratzinger voor de grote dwaling van deze tijd: het relativisme. We zijn geneigd om alles, maar dan ook letterlijk alles, als betrekkelijk te zien. Iedereen heeft wel een beetje gelijk en elke opvatting houdt wel een waarde in die de moeite waard is. Wanneer iemand de waarheidsvraag stelt, wordt men onrustig en denkt dat er sprake is van fundamentalisme of zoiets griezeligs. "Wat is waarheid?" zegt de moderne mens schouderophalend Pilatus na. Onze ervaring, onze menselijke wijsheid zegt: er moet waarheid zijn. Dat ik van mijn ouders houd (ook al zijn ze overleden) en van mijn vrouw en mijn kinderen, is waar. Het is nu zo waar als tien jaar geleden of over tien jaar. Wat doet het relativisme?

Drie dingen: we kunnen onze waarneming laten vertroebelen door **vooroordelen** of door een vooropgezette mening. Dan zullen we nooit verrast worden en nooit in staat zijn tot echte kennis te raken. "Kan er uit

Nazareth iets goeds komen?" "Kan een mens uit de doden opstaan?"

We kunnen onze **waarneming beperken** tot dat wat onze zintuigen constateren, verder niets. Stel je voor: je gaat de huiskamer binnen en daar staat een vaas met prachtige bloemen. Je vraagt je niet af: "Van wie zijn die bloemen?" of "Waarvoor zijn ze?" maar je loopt meteen naar de boekenkast, pakt een flora en gaat de verschillende soorten determineren. Dan heb je precies in kaart wat daar staat, maar heb je er niets van begrepen.

Rede en gevoel

Tenslotte de meest destructieve en meest voorkomende beperking van ons oordeel: het terugbrengen van het hart tot **alleen maar gevoel** en niet dat unieke samenstel van rede en gevoel. "Het gevoel blijft" zeggen we dan en "Ik heb er een goed gevoel bij". Het is niet moeilijk te zien hoe het menselijk oordeel uit de bocht kan vliegen als het verstand op nul wordt gezet en het gevoel alleen aan het stuur zit.

Relativisme doodt de wijsheid, omdat het uitschakelt wat evident is, uit zichzelf duidelijk. Het is dus zaak ogen en oren open te houden en zich niet te laten meeslepen door al te gemakkelijke opinies. <

Wim Peeters

Onbekende geschiedenis (48)

Van dhr. J.Th.P. Helmerhorst te Assendelft ontvingen we voor het bisschoppelijk archief een collectie foto's en bidprentjes van een aantal geestelijken. Dhr. Helmerhorst was jarenlang de trouwe koster van de parochie H. Odulphus te Assendelft en daarnaast beheert hij op voorbeeldige wijze het parochiële archief. Een aantal jaren geleden is het grootste deel van het archief in bewaring gegeven bij het Gemeentearchief Zaanstad. In de genoemde collectie bevindt zich een tweetal portretfoto's waarbij geen naam staat vermeld. Van de foto links weten we alleen dat deze is gemaakt bij de fotograaf M.H. Laddé, Nieuwendijk 55-57 te Amsterdam. Via deze rubriek proberen we te achterhalen wie de tot nu toe nog onbekende Zeereerwaarde Heren dan wel kunnen zijn. Graag uw reactie naar Redactie Samen Kerk, t.a.v. dhr. Floor Twisk (archivaris), Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. Per e-mail kan ook via: ftwisk@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Onbekende geschiedenis (47)

In het recente decembernummer van "Samen Kerk" plaatsten we een door dhr. Frank Schoenmaker uit Wognum ingezonden foto van zijn oud-oom en oud-tante Jan en Mien Schoenmaker uit Nibbixwoud. In de vijftiger jaren van de vorige eeuw zongen zij als duo "Miejan" altijd samen op bruiloften en partijen. De opbrengst van hun optredens schonken zij aan de paters van het missiehuis in Hoorn, die dat geld dan goed besteedden in hun missie. De vraag van de familie van Jan en Mien luidde of er mogelijk ook foto's, films of bandopnames van hun optredens bestaan. Helaas is er tot nu toe nog geen enkele reactie binnengekomen. Vandaar dat we de foto nogmaals laten zien en wie weet gaar er hier en daar in West-Friesland toch een muzikaal lampje branden. Zo ja, dan graag alsnog even reageren.

Onbekende geschiedenis (46)

De zoektocht naar informatie over op 15 oktober 1886 te Spanbroek geboren Eerwaarde Zuster Leentje Veld is toch tot een goed einde gekomen. Het was de vraagsteller Arie Boots zelf die op het spoor kwam van de Zusters Franciscanessen van de H. Jozef van Mill-Hill. Zuster Theodora Slot wist te vertellen dat Leentje Veld haar opleiding als religieuze had gekregen in Manchester in Engeland, waar ze op 19 april 1911 haar eerste geloften aflegde. In 1924 werd ze benoemd voor Engels Noord Borneo. Ze overleed in een ziekenhuis in Singapore op 4 april 1939.

P.S. Heeft ook u een onbekende foto van een kerkelijke gebeurtenis of een priester, pater of zuster en wilt u er meer van te weten zien te komen, dan kunt u deze opsturen naar de redactie van Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem. De foto ontvangt u zo spoedig mogelijk weer retour.

Naar eenheid van de christenen

In januari was ik in Afrika. De reis begon slecht, met enorme vertragingen en een noodlanding in Dubrovnik, maar uiteindelijk was het het allemaal waard. In Ethiopië had ik de eer het Timkat feest van de Orthodoxe kerk mee te maken als gast van de Patriarch. Daarin vieren ze op grootse wijze de doop van de Heer in de Jordaan. Duizenden mensen verzamelen zich in wit gekleed. Priesters trekken zingend en biddend om een groot bassin heen. De Patriarch zegent het water en besprenkelt het volk. Een indrukwekkend gebeuren.

In Kenia bezochten we verschillende missieprojecten. Het meest hebben me de bezoeken aan de sloppenwijken van Nairobi geraakt. Vooral de levenskracht en het diepe geloof van zoveel mensen. Hun bestaanszekerheid reikt vaak niet verder dan één dag. Of er morgen weer wat eten is, weet men niet. Ik heb gevraagd hoe ze met die onzekerheid omgaan. Het antwoord was steeds: de Heer zal voorzien. Het geloof in God is een dragende realiteit in het leven van alledag, het gebed overal op natuurlijke wijze aanwezig. Het mag ons tot nadenken stemmen.

Offer

Veel projecten zijn oecumenisch van aard. Christenen van verschillende denominaties zetten zich gezamenlijk in voor armen, vluchtelingen, aidspatiënten etc. Ook wordt er veel samen gebeden. Maar nergens worden Eucharistie en Avondmaal vermengd. Hier respecteert men een grens die er niet primair is vanuit kerkrecht of regels, maar vanuit geloof. Bij ons lijkt men soms te denken dat het negeren van wezenlijke geloofsverschillen oecumene bevordert. Ik denk dat het goed is hierover iets te zeggen.

Uiteraard weet ik dat ook protestantse christenen in het avondmaal een bijzondere aanwezigheid van de Heer beleven en daarvoor heb ik alle respect. Het grote onderscheid met het katholieke geloof blijft echter toch dat wij geloven dat de priester door handoplegging en gebed op unieke wijze met Christus verbonden wordt en in Zijn Naam en Zijn Persoon zonden mag vergeven en Hem werkelijk tegenwoordig stellen in de heilige Eucharistie. Wij geloven dat Christus in de Eucharistie zich offert aan de Vader in volstreekte eenheid met Zijn Offer op Golgotha. Juist dit offerkarakter van het Sacrament wordt door alle reformatoren hartstochtelijk verworpen.

Hetzelfde geldt voor Zijn persoonlijke aanwezigheid onder de gedaanten van brood en wijn, die ook na de liturgische viering blijft en recht heeft op eerbiedige verering. Daarom heeft een katholieke kerk een tabernakel en een protestantse niet. Dat alles neemt niet weg dat ook ik het ontbreken van volle eucharistische eenheid tussen katholieken en protestanten ervaar als

een wonde in het Lichaam van Christus en dat ik hoop dat de Geest ons tot verdere eenheid brengt. Maar dit vraagt allereerst wederzijds respect en dialoog en niet het verdoezelen van wat ons helaas nog scheidt: Mist leidt tot ongelukken. Het doet onrecht aan het geloof van mensen en – in katholieke visie - bovenal aan de Heer zelf, die door ieder die Hem nuttigt ten volle erkend wil zijn in dit grandioze Mysterie van zijn Liefde.

Oosterse broeders en zusters

Het strooit ook zand in de wielen van die oecumene aan de andere kant, die vaak vergeten wordt, namelijk die met de oosters orthodoxe kerken en de oriëntaalse kerken in het Midden- Oosten en in Afrika. Het gaat hier om vele honderden miljoenen christenen, die heel dicht bij ons staan. In het denken over ambt en Eucharistie, over sacramenten en Maria, zijn er eigenlijk geen verschillen. De verschillen gaan alleen nog over het primaatschap van de paus en over uiterlijke vormen. Elk jaar op sacramentsdag dragen we samen met Kopten, Armeniërs, Syrisch- orthodoxen en vele anderen de eucharistische Heer door de straten van Amsterdam als een gemeenschappelijk getuigenis. In november hadden we paus Shenouda van de Koptische christenen als gast in onze kathedraal. Een maand geleden hebben we op een congres in Amsterdam samen nagedacht hoe te komen tot een gemeenschappelijke paasdatum.

Ook deze eenheid is cruciaal in onze tijd. Juist onze oosterse broeders en zusters lijden in deze tijd extreem onder verdrukking en vervolging. De recente aanslag in Caïro op Koptische kerkgangers hebben we nog vers in herinnering. Vorig jaar werden in Turkije twee bisschoppen vermoord. In Irak zijn een miljoen christenen verdreven. In China, Noord-Korea en zelfs India is er vervolging. Elk jaar worden er wereldwijd vele tienduizenden christenen vermoord vanwege hun geloof. Het christendom is met afstand de meest vervolgte godsdienst op deze aardbol en het wordt alleen maar erger. Tot nu toe repte niemand daarover en lieten we hen alleen. Gelukkig begint dat nu te veranderen. Blij was ik vooral met de reactie van verschillende islamitische leiders in Egypte en ook in Nederland. Het is absoluut cruciaal dat christenen en moslims sámen opkomen voor volledige vrijheid van onze oosterse broeders en zusters, om niet af te glijden in gevoelens van haat en wraak.

Onze gesecculariseerde tijd vraagt om een gezamenlijk getuigenis van alle christenen. We kunnen ons geen

verdeeldheid meer veroorloven. Ik zie het als een prioriteit om authentieke wegen naar meer eenheid te zoeken. Onze eigen kathedrale koorschool is, in mijn beleving, daarvan een goed voorbeeld. Bijna de helft van de leerlingen is van protestantse huize. In alles trekken zij samen op met hun katholieke medeleerlingen. Alleen bij de communie wordt ieders geloof gerespecteerd. Maar er blijft zoveel dat we als christenen samen kunnen doen. Het is tijd om ons aaneen te sluiten. Tijd om hier in het Westen verdeeldheid, geloofsafval en eigen falen te overwinnen en voor mensen de weg naar Christus, en daarmee naar verlossing en eeuwig leven, weer te openen. De arme en vervolgte christenen in het Oosten en Zuiden zijn daarbij ons voorbeeld en onze hoop. Hun lijden is het zaad van een nieuw Pinksteren, dat de verstikkende duisternis die de mensheid omhult, eens zal openbreken. <

+ Jozef M. Punt
Bisschop van Haarlem-Amsterdam

Mgr.Punt in gesprek met de patriarch van de Ethiopisch orthodoxe kerk, Z.H. Patriarch Paulos. Pastoor Petros Berga Sorballa (links) fungeert als tolk. De bisschop bezocht 19 januari het Timkat feest in Addis Abeba. Foto: SK

Een van de beroemde rotskerken in Lalibela.

Het Timkatfestival in Addis Abeba. Foto: Steef Pardoen

Mgr.Kasteel bij het feest van de H.Michael in Lalibela. Foto: Steef Pardoen

De wereldkerk wordt zichtbaar in Ethiopië

Op maandag 17 januari jl. vertrok een reisgezelschap naar Ethiopië onder leiding van pastoor Petros Berga Sorballa. Onder de reizigers bevonden zich onder anderen onze bisschop, mgr.Punt, Matthieu Wagemaker, directeur van de Adventsactie, de provinciaal van de SMA in Nederland, pater Jos Pijpers en mgr.Karel Kasteel, tot zijn emeritaat secretaris van Cor Unum. Ook Samen Kerk-redacteur Margot de Zeeuw en fotograaf Steef Pardoen reisden mee. Ze maakten een verslag van hun ervaringen.

Na een enerverende heenreis, waarover de kranten al berichtten, wordt ons reisgezelschap op woensdagochtend om 06.00 uur lokale tijd herenigd in Addis Abeba. Precies op tijd, want om 06.15 uur vertrekken we naar een van de hoogtepunten van de reis: het Timkatfestival. Tijdens dit festival wordt de doop van Jezus in de Jordaan herdacht. We krijgen nauwelijks gelegenheid toe te geven aan onze reisvermoeidheid: tienduizenden mensen hebben zich in de vroege ochtend verzameld voor dit jaarlijkse feestelijke hoogtepunt. Kleurrijke parasols die de hemellichamen symboliseren, priesters in goud brokaten gewaden, oude hymnen en gebeden in het Ge'ez, de oude liturgische taal van Ethiopië, wierook, zang en dans, traditionele witte kleding en natuurlijk het zegenen van het water: het zijn de ingrediënten voor een onvergetelijke ochtend. Als het water door de patriarch is gezegend, dringen honderden mensen zich tegen de hekken: zij willen allemaal een deel van de zegen ontvangen door zich te laten natspuiten. Zelfs Zijne Heiligheid Patriarch Paulos loopt met een tuinslang een klein rondje om de aanwezigen te laten delen in de zegen.

Bijbels land

We zien duizenden mensen bidden en zingen. Mensen die neerknielen op de grond terwijl ze hun gebeden prevelen. Voor de terughoudende Noord-Hollandse nuchterheid is het een cultuurschok. Later raak ik erover in gesprek met een van de priesters van het aartsbisdom van Addis Abeba, Abba Tseqaye Keneni. Abba Tsegaye: "Voor ons is het gemakkelijk ons geloof vast te houden. We lopen nog altijd in het Bijbelse land, overal om ons heen leeft de bijbel en leeft het geloof." Na het Timkatfestival bezoeken we de heilige plaatsen Lalibela en Axum. In Lalibela staan de wereldberoemde rotskerken, die in de middeleeuwen werden uitgehakt. Monseigneur Kasteel weet het gevoel van ons allen te verwoorden: "De mensen die dit maakten, hebben een enorm geloof gehad om dit te kunnen presteren. Deze monumenten strekken ons tot voorbeeld: het zijn ware geloofsmonumenten!"

Priesterwijding

In het relatief jonge bisdom Emdibir maken we een priesterwijding mee en ook dat maakt indruk. Deels vanwege

het visuele bombardement dat de kathedraal, de prachtige liturgische kleding en de overvolle kerk bieden, maar ook omdat de priesters uit ons gezelschap concelebreren. Dat maakt dat we ons welkom voelen en deel van de lokale gemeenschap én van de wereldkerk. De relatie van ons bisdom met Ethiopië gaat ver terug: onze vorige bisschop, mgr. Bomers, was apostolisch vicaris van Gimma/Nekemte. Veel mensen die we ontmoeten, denken liefdevol aan hem terug. Nu werken twee Ethiopische priesters in respectievelijk Edam en Castricum. Zij zorgen op hun manier voor uitwisseling met hun moederland. Zo hebben de parochies van Edam en Castricum, maar ook de katholieke voetbalvereniging DEM uit Beverwijk, verschillende projecten opgezet om initiatieven van de r.-k. kerk in Ethiopië te ondersteunen. We hebben verschillende van deze projecten bezocht en konden zien hoe belangrijk de Nederlandse steun is, hoe klein die in sommige gevallen ook lijkt. DEM en de MOV-groep uit Castricum hebben bijvoorbeeld kinderen uit de sloppenwijken van Addis Abeba financieel geadopteerd, zodat de kinderen naar school kunnen en hun moeders eten kunnen kopen. De parochie in Edam heeft onder andere gezorgd voor meubilair in een technische school in Emdibir, waar de kinderen straks een vak kunnen leren. DEM zorgde ook

voor toiletten en water bij een basisschool in de sloppenwijk van Addis. Coördinator Assegid Negash: "Ik heb gehuild toen DEM wilde helpen. Hun bijdrage helpt enorm om deze kinderen een waardiger bestaan te geven."

Wereldkerk

Bij de bezoeken aan deze en andere projecten, staan we oog in oog met schrijnende armoede, lepra, gebrek aan voorzieningen en mensonterende leefomstandigheden, maar zien we ook de liefdevolle betrokkenheid van talloze internationale rooms-katholieke congregaties en de belangeloze inzet van individuele vrijwilligers. We ontmoeten onder anderen verloskundige Roos Ament uit ons bisdom. Ze gaat regelmatig naar Ethiopië om er belangeloos haar kennis en ervaring te delen. In een ander ziekenhuis ontmoeten we een groep Nederlandse KNO-artsen die hier hun vakantiedagen doorbrengen met overvolle spreekuren. Ook de verantwoordelijke stafmedewerkers van het bisdom dwingen respect af. Guenet Francois Birre bijvoorbeeld, werkte voor de Verenigde Naties en Unicef. Nu is ze met pensioen en werkt ze als coördinator op het gebied van gezondheid en hiv/aids voor het bisdom Emdibir. Belangeloos. Omdat ze haar land wil helpen. We ontmoeten buitenlandse missiezusters en -broeders, die zich soms al tientallen jaren inzetten voor

Priesterwijding in het bisdom Emdibir. Foto: Steef Pardoen

weeskinderen, mensen met aids, kraamvrouwen, ouderen, baby's en iedereen die hun hulp of aandacht nodig heeft. Ook dat geeft een gevoel van verbondenheid met de wereldkerk, die we ook tegenkomen waar de nood hoog is. <

MdZ

Meer informatie over de projecten voor Ethiopië binnen ons bisdom kunt u onder andere vinden via de website van de Heilige Nicolaasparochie in Edam: >> www.parocheiedam.nl, via parochie De Goede Herder in Castricum, >> www.degoedeherdercastricum.nl, de Stichting RKKV DEM helpt Ethiopië, >> www.demsteuntethiopië.nl, via >> www.adopteereenvroedvrouw.org, de website van Roos Ament en de website >> www.schoolprojectethiopië.nl een initiatief uit De Rijp.

Dankzij de hulp uit Nederland, kunnen deze kinderen naar school en hebben ze er water en toiletten.

De drie kerken

De bedoeling van deze serie artikelen is aandacht te besteden aan de verbeelding van de Bijbel (met name van het Oude Testament) in de kerkelijke architectuur. We behandelden al menige kerk in binnen- en buitenland. Ook in ons eigen bisdom zijn interessante kerken: de uwe? Is er ooit een boekje over verschenen? We zijn geïnteresseerd. We kregen een reactie uit Edam, waar de kerken levendig samenwerken.

De geschiedenis van 'de Dammen' (Edam, Volendam, Monnikendam) is er een van kloosters én parochies. Waar het de kloosters betreft moet ook, net als bij Monnikendam, het eiland Mariakerke (het huidige Marken) genoemd worden, een uithof van het Friese Norbertijnerklooster van Mariëngaarde. Bij toeval werden in 1959 in de Rietbroek, een poldertje ten westen van Monnikendam de funderingsresten gevonden van een laat Middeleeuws klooster, Galilea Minor (klein Galilea) genaamd. Edam heeft niet zo'n romantische naam als het zusterstadje (Edam betekent gewoon aan het Ee gelegen), maar heeft ook een vrome geschiedenis. Men zegt dat er een Minderbroedershuis heeft gestaan, maar het enige zekere is dat er vanaf 1427 zusters van de Moderne Devotie hebben gewoond op de plek van de huidige kloostertuin, ten zuiden van de oude grote Nicolaaskerk.

De oude kerken

De huidige grote kerk is niet de oudste kerk. Die staat op de plek waar nu de speeltoren staat. De kerk die er aan vast zat, was aan Onze Lieve Vrouw toegewijd. In de 15e eeuw werd de grote Nicolaaskerk gebouwd en kreeg de Onze Lieve Vrouwekerk de naam van 'de Kleine Kerk'. Hij werd door de hervormden in de 17e eeuw gebruikt en daarna nauwelijks, zodat de katholieken met pastoor Schaap in 1809 probeerden hem in bezit te krijgen. Dat lukte helaas niet. De kerk had twee beuken,

die in 1883 werden afgebroken. Slechts één travee bleef staan. Toen men rond 1966 bij de aanleg van een parkeerplaats die travee had gesloopt ging de toren angstwekkend hellen en moest men haastig de zaak weer herbouwen. Bijna hadden we een Nederlandse toren van Pisa gehad! Vermeldenswaardig is nog dat de huidige pastoor het plan heeft om op de plek waar de andere traveeën van die kerk stonden, op Witte Donderdag 2011 met jongeren een paas/passiespel op te voeren.

Net als Monnikendam was Edam voor de protestanten een interessante plek. De net in 1540 voltooide grote Nicolaaskerk werd in 1572 protestants. Smadelijk schreef men: 'de Grote Kerk was volgens het roomsche bijgeloof gewijd aan Sint Nicolaas. In de kerk zag het zwart van de sancten en sanctinnen (beelden van mannelijke en vrouwelijke heiligen), deze beelden en de drie orgels hebben te maken met de hoogmoed van het Pausdom.' De invoering van het protestantisme in de lage landen ging niet zonder slag of stoot. De katholieke gebruiken werden in Edam onderdrukt. Er gold ook een streng verbod om op de grafstenen in de grote kerk te knielen. De ramen in de later gebouwde katholieke kerk tonen ons de slachtoffers van het Geuzenbewind: de martelaren van Gorkum. De katholieken moesten, net als elders, ondergronds. Tot ergernis van de protestantse geestelijken bleven de katholieken maar doorgaan met hun 'superstitiën'. De schout

van Edam schreef in 1625 dat hij niet zou versagen om te proberen dat dwalende kerkvolk tot het ware geloof te brengen en alle jezuiten, papen en monniken zou opsporen en vervolgen.

Katholieke activiteit

Het katholieke bloed kroop waar het niet gaan kon en de katholieken bleven actief. In 1650 was er een schuilkerkje. In 1730 besluit men de katholieken veel te laten betalen voor een uitbreiding. Zo verdiende men er ook nog wat aan. De katholieken (en de joden) waren samen aan een achterstraatje (het Noord) ondergebracht. Na de Franse overheersing kwam aan deze onbevredigend toestand een einde en bouwde men in Edam het complex uit tot een echt waterstaatskerkje. In 1825 de eerste fase en in 1847 de uitbreiding die bijna op nieuwbouw neerkwam. De voorzijde met een grappig torentje van architect Dansdorp, die ook de Haarlemse Josephkerk bouwde, kwam nu tot ieders verrassing plotseling aan de deftige Voorhaven te liggen, schuin tegenover het oude Lutherse kerkje.

De kerk was erg vol mede dankzij... de Volendammers. De Edamse pastoor had al eerder ontdekt dat niet alleen in zijn stad, maar vooral in het even verder gelegen vrome dorp zijn koren bloeide en zijn kudde groeide. De gehele Volendamse bevolking moest iedere zondag, zomer, herfst en winter door,

over allerlei smalle bruggetjes over even zovele slootjes, naar Edam ter kerke. Ze hadden in het eigen dorp wel een aan Vincentius gewijd kapelletje, maar dat was eigenlijk alleen bedoeld voor zieken en invaliden. In de Edamse kerk was als gebaar naast een Nicolaasraam ook een Vincentiusraam aangebracht, maar de Volendammers hadden die list door. De bisschop bleef de Volendammers toestemming weigerden een eigen kerk te bouwen. Toen men in een balorige bui dreigde dan maar protestants te worden, koos de vrome man eieren voor zijn geld. In 1860 kon de Vincentiuskerk in Volendam worden ingewijd.

De katholieke Edammer kerk

De katholieke St. Nicolaaskerk in Edam kan niet concurreren met de Grote Nicolaaskerk, maar dat hoeft ook niet. Er zijn heel aardige gebrandschilderde ramen in classicistische stijl van onder andere de firma Van Rooyen uit Roermond. Opvallend is het raam van Tobias en de vis aan de linkerkant. De achterwand boven het hoofdaltaar is wat saai. Aan de rechter zijkant hangt echter een prachtig 17e eeuws schilderij van Calvarië. Misschien kan dat naar het midden. De kerk bezit naast de al eerder genoemde paramenten ook nog oude boeken en oud edelsmeedwerk. Het wierookvat – nog afkomstig uit de oude Nicolaaskerk – staat nu in de schatkamer van de Haarlemse kathedraal. En dan is er nog het -een beetje griezelige- oog van

God dat van boven de apsis af naar ons kijkt.

Tussen katholieken en protestanten is het nu helemaal oké. De katholieken hebben altijd een aantal grote graven mogen hebben op de protestantse begraafplaats. Zelf heb ik tweemaal een katholieke requiemmis mogen opdragen in de Grote Kerk en in het Edamse feestjaar 2007 schreven Gerrit Conijn en Jaap Molenaar een leuk boekje over de gezamenlijke kerkgeschiedenis van Edam. Een beeld van Rachel die haar kinderen beweent, herinnert aan het verdriet van de jaren 40-45 van de vorige eeuw. In het jaar van het Edamse stadsfeest van 2007 werd de wens uitgesproken dat de christenen samen met allen van goede wil de handen ineenslaan om Gods schepping te redden en de mensheid te dienen. St. Nicolaas is een goede patroon voor dit project. <

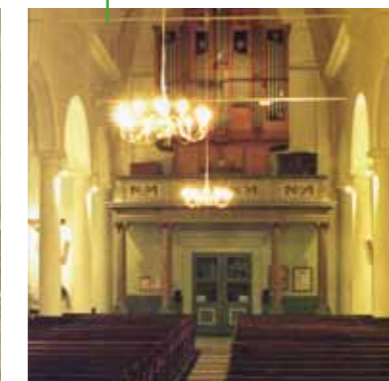
Hein Jan van Ogtrop, Haarlem

Gebruik is gemaakt van het boven genoemde Magazine uit 2008 van de gezamenlijke kerken in Edam en Volendam over 650 jaar Christendom in Edam-Volendam, samengesteld door Gerrit Conijn en Jaap Molenaar en het zeer volledige boek 'Onder het oog van God' van D. Brinkkemper e.a., uitgegeven bij het 150 jarig kerkjubileum in 1997.

De grote kerk van binnen (schilderij Bosboom).

Interieur van de St. Nicolaaskerk (foto uit het jubileumboek).

Rachel treurt om haar kinderen: de bezoekers leggen steentjes bij wijze van bloemen.

Vroeger sloot men met Maria Lichtmis op 2 februari de kersttijd af. Daags na Maria Lichtmis is de dag van de H. Blasius. Hij wordt met name aangeroepen voor keelziekten. Het is een zegen met twee gekruiste kaarsen tegen verschillende aandoeningen. Met de zegen bidden we om heilzame kracht.

Een wereldgebeuren! Wereldgebedsdag 2011. Op 4 maart, de eerste vrijdag van de maand maart gaat het gebed de wereld rond, ieder jaar opnieuw, ongeveer 170 landen doen mee. Honderdduizenden vrouwen en mannen voelen zich door gebed verenigd. Door wereldgebedsdag krijgt het christelijk geloof een internationale, oecumenische dimensie. Het verenigt vrouwen en mannen over de gehele wereld. Vrouwen uit Chili bereidden de viering voor.

door Eleonora Hoekstra-Ros

Bij het artikeltje in het parochieblad *Komt er een kroeg in de pastorie?* keek menig parochiaan van de **St. Odulphusparochie te Assendelft** vreemd op. Na het doorlezen blijkt dat het over de cursus Café gaat, die tot eind maart loopt en om de week wordt gehouden in een ongedwongen sfeer met een drankje en een hapje -net zo als in een café. Thema's zijn ondermeer Gods Liefde leren kennen en meer. Er is een video-

presentatie en discussie in kleine groepjes

"Open kerk" . Het platform Gemeenschapsofbouw in Bussum gaat de openingsuren van zijn Koepelkerk uitbreiden en wel naar de eerste en de derde zaterdag van de maand van 12.00 - 15.00 uur. Dit staat in **IN-FORMATIE van de R.-K. Parochie van de Heilige Maria te Bussum**. Dit zijn de uren met

de meeste winkelende mensen. Een bord op het kerkplein zal aanwijzen dat de kerk open is. Op marktdagen blijven de kerkeuren zoals altijd gastvrij open staan.

De Stichting Voedselbank kreeg van de **parochie St. Jan Geboorte te Kudelstaart** het

verzoek aanwezig te zijn in een viering om te vertellen waarom mensen soms een beroep doen op hulp die ze eigenlijk ook liever niet willen. Door te kijken met andere ogen naar de verhalen worden vooroordelen weggenomen, want het is gemakkelijk gezegd: "Eigen schuld, dikke bult". Door de recessie kopen winkels minder producten in en blijft er dus minder over voor de Voedselbank. Deze moet daarom eten inkopen om toch een voedselpakket voor mensen

R.-K. Parochiegemeenschap Bloemendaal online. Vanaf nu beschikt de parochie over een website en zij hoopt hiermee beter bereikbaar te zijn. Om het extra onder de aandacht te brengen was er een gezinsviering met als thema: In gesprek met God. In de viering werd benadrukt dat in deze tijd van altijd bereikbaar

willen zijn, we soms vergeten dat God altijd bereikbaar is. Verder schoof de redactie van **het parochieblad Parochie - Appèl** een boekenlegger met grote letters: www.rk-bloemendaal.nl in het parochieblad als stimulans voor de parochiaan om hen als bezoeker te mogen ontvangen.

In het voorlaatste **kwartaalblad 't Lichtpuntje**

van de **Nederlandstalige gemeenschappen van Geloof & Licht** wordt melding gemaakt van weer een nieuwe gemeenschap. Deze keer is het de stad Haarlem en draagt de naam "De Zonnestraaltjes". Nu zijn er al negen gemeenschappen in ons land. De gemeenschap komt regelmatig bij elkaar voor een viering en bestaat uit ouders en vrienden rond mensen met een verstandelijke handicap/beperking die het hart van elke gemeenschap zijn. In 2011 bestaat de gemeenschap internationaal 40 jaar.

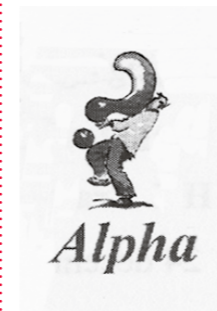
Vanaf 8 februari 2011 begin tien weken lang de Alpha cursus op dinsdagavond in een van de zalen van de pastorie van **de kerk OLV Koningin van de Vrede, de Vredeskerk, Pijnackerstraat 9 te Amsterdam**. Wanneer je met vragen rondloopt over het christelijk geloof en als je hierover meer wilt weten, dan is deze cursus zinvol en verhelderend. Ook mensen die niet christelijk zijn of weinig kennis hebben van het christelijk geloof zijn welkom.

Dit staat in de **Vredesklok, het parochieblad van de Vredeskerk**. De avonden

VREDESKLOK

beginnen steeds met een gezamenlijke maaltijd om 18.00 uur. Daarna is er een inleiding door een spreker. In kleine groepen volgt dan discussie. De cursus kost

€ 75,00 en de avond eindigt om 21.45 uur www.amsterdam.vredeskerk.nl In Hoorn wordt de cursusavond twaalf keer op een woensdag gehouden in basisschool "De Hoeksteen", Ceder 1 in Hoorn. Voor vragen: alphacursusngkhoorn@online.nl

Naast de folder van de Actie Kerkbalans die in veel parochiebladen ingeschoven

is en aandacht vraagt voor een kerk van blijvende waarde, leggen ook parochiële caritas instellingen hun verantwoording af. In **de Pauluskrant van de Pauluskerk Amsterdam - Osdorp** staat hoe het PCI haar beheerde gelden verdeelde. Iedere maand ontvangt de PCI van haar parochiekerk € 90,00 uit de zondagse collecte. Zo kan het PCI haar diaconale taken gestalte geven en geldelijke ondersteuning geven aan mensen die door crises in moeilijkheden zijn geraakt.

Het PCI van de **parochie St. Vitus te Blaricum** meldt in haar contactblad **Galmgaten** dat zijn activiteiten geruisloos plaatsvinden en betaald worden uit de opbrengst van zijn vermogen en uit de jaarlijkse kerstcollecte.

De **werkgroep Diaconie Agatha- en Antonius&Paulusparochie** vroegen in de Sinterklaastijd aan hun parochianen de klompen in hun parochiekerk met een geldbedrag te vullen. Hiervan werd bij 18 gezinnen een zak met cadeautjes met een kort gedicht bij de deur afgegeven. De leden van de werkgroep hadden graag stiekem de blij verraste kindergezichten willen zien, zo staat in de **Triangel** te lezen.

Ons bisdom is op verschillende manieren met Burundi verbonden, onder andere via de bezoeken van de bisschoppen van Gitega en Ruyigi aan onze bisschop. Deze bezoeken stonden in het kader van de devotie tot Maria, Vrouwe van Alle Volkeren die in Burundi sterk leeft. Matthieu Wagemaker bezocht het land afgelopen december.

Izere, hoop in Burundi

In ons bisdom is de zetel gevestigd van de stichting Izere waarmee het missiesecretariaat samenwerkt. Deze stichting werkt onder leiding van de gedreven Andre Ngeshimana aan projecten die de economische ontsluiting van het binnenland beogen, die het verzoeningsproces bevorderen en gespecialiseerde medische zorg beschikbaar maken door de inzet van Nederlandse chirurgen. Ons reisgezelschap was goed voorbereid, maar we konden ons niet wapenen tegen de heftige emoties die de ontmoeting opriep met een volk dat zo krachtig en vitaal is en tegelijk zo kwetsbaar en armoedig. Het begon in Busiga, in het noorden. De stichting Izere heeft daar een coöperatie geopend met als doel de bevolking tegen gesubsidieerde prijzen toegang te geven tot materiaal nodig voor landbouw en meer gevarieerde voeding. Ons bezoek was mede bedoeld om een volgende stap te markeren: een kunstmest project.

Sporten voor verzoening

In Busiga is ook het project 'sporten voor verzoening' gestart. Mannen en vrouwen met organisatietalent worden getraind om sportwedstrijden te organiseren, hun teams te leiden en competities op te stellen met als doel lokale bevolkingsgroepen meer te integreren en vertrouwensbanden te smeden zodat gesprek en voorlichting over moeilijke onderwerpen mogelijk wordt. De coördinator van het sportproject had voor ons bezoek een wedstrijd georganiseerd tussen een team dat bestond uit Tutsi en Hutu enerzijds en een team van Twa (Pygmeëen stam) anderzijds. We werden overvallen door het enthousiasme. Om het sportveld stonden honderden mensen, meest kinderen en jongeren. Een jaar geleden zou het ondenkbaar geweest zijn dat een Twa een team kon samenstellen, laat staan met enig zelfvertrouwen zou durven spelen tegen Hutu of Tutsi.

Met alle kinderen en jongeren in ons kielzog bezochten we de stal van een jonge stier. Een onverwacht geschenk voor de zustercommunauteit die een weeshuis onderhield in dit dorp. In dat weeshuis troffen we een grote groep kinderen, toevertrouwd aan de zorg van deze zusters. De kinderen hadden hier hun thuis gevonden en werden met liefde omringd. Door alle indrukken, de hartelijkheid en de verhalen over de strijd om het bestaan werd het moeilijk niet door emotie overmand te worden. "We hebben niet genoeg melk voor de kinderen, de afgelopen dagen hebben we er drie moeten begraven" fluisterde de overste mij toe. Vlak voor het afscheid van dit gezegende en beproefde huis mocht ik de ziekenzegen geven aan een heilige. Een van de zusters was door een herseninfarct getroffen en nu vijfendertig jaar bedlegerig. Haar kleine kamer was vol van een diepe vrede; het binnentreden ervan voelde alsof ik een voorportaal van de hemel doorging.

De Kerk staat in hoog aanzien in Burundi. Dat heeft veel met de geschiedenis te maken. De missionarissen stonden dicht bij het volk en onderscheidden zich van de kolonistoren; zo werden de priesters en worden ze tot op de dag van vandaag als geen ander vertrouwd. De verkiezingen van 2010, een testcase voor de stabiliteit van het land, verliepen door de medewerking van de priesters en de adviezen van de bisschoppen zonder incidenten.

Duisternis

We ontkwamen niet aan de andere, duistere zijde van het land. Bisschop Josef liet een gedenksteen zien in zijn bisschoppelijke ambtswoning die herinnerde aan de massale slachtpartij in dat huis. Zelf was hij ontvoerd geweest en had ternauwernood het leven gered. De oorlog heeft zijn sporen nagelaten in de vele verminkte families en ontheemden. De terugkeer van vluchtelingen is een groot sociaal probleem. De Kerk spant zich door prediking en voorbeeld in om het proces van verzoening te bevorderen en te bewaken. In het bisdom Ruyigi is dat bijvoorbeeld gepaard gegaan met een pastoraal project rond twee kerken waarin mensen die daar hun toevlucht gezocht hadden uitgemoord waren.

De armoede en het grote onrecht van corruptie en machtsmisbruik werd zeer pijnlijk zichtbaar in het ziekenhuis van Ntita. De directeur geneesheer toonde de erbarmelijke staat van de voorzieningen: lampen van operatiekamers die stuk waren, bedden zonder matrassen, een laboratorium dat de meest noodzakelijke instrumenten mist. Er is geld, er is beleid, maar het komt niet aan waar het moet komen. Zo mogelijk nog ingrijpender was de confrontatie met een ander weeshuis; kinderen

lagen op de grond, zelfs zonder matrasje. Een groep van gelovige, toegewijde vrouwen zorgde voor hen, met als enige bron van inkomsten het weinige dat zij ontvangen door te werken op het land van anderen. Het meest ontroerende waren deze vrouwen die met niets toch hoop en liefde wisten te brengen in het leven van kinderen die niemand hadden. Hevig aangedaan gaven we wat we hadden. Als een gebaar van meelevens, als een teken dat God hen ziet en niet vergeet. Toen de afwezige overste ons een dag later terugbelde, bleek het zo ook beleefd te zijn. Veel, heel veel blijft er te doen. Ons bisdom ondersteunt de stichting Izere. De Diocesane Missieraad heeft toegezegd dat we parochies zullen informeren en uitnodigen om zich te verbinden met dit land en de geloofsgemeenschappen aldaar. Mij heeft deze reis ondermeer geleerd dat de grootste vooruitgang geboekt wordt met verstandige, kleinschalige hulp: subsidie voor een landbouwweriment, hulp bij de aanschaf van een koe of een geit, matrassen voor een ziekenhuis, leermiddelen voor een school, ondersteuning voor een pastoor om de leerkrachten iets beter te onderhouden zodat het onderwijs in de afgelegen gebieden verbetert. Het allerbelangrijkste is mensen te willen leren kennen en afstand te doen van je eigen ideeën over hoe dingen horen of moeten. Je ontvangt dan zoveel van een volk dat hopeloos arm lijkt en toch onvermoed rijk blijkt. <

Matthieu Wagemaker
Plaatsvervangend missiesecretaris

Voor meer informatie: >> www.izere.nl

1

< **1. Informatiebijeenkomsten over Bedevaarten naar Lourdes**

De Lourdesgroep Haarlem en omstreken organiseert in samenwerking met de Stichting Organisatie Limburgse Bedevaarten een busreis, een treinreis en een vliegreis naar Lourdes. **De busreis is van 2 t/m 11 juni 2011** Vertrek vanuit Haarlem. **De treinreis is van 14 tot 21 september 2011.** De trein vertrekt uit Den Bosch. Vanuit Haarlem gaan we met een touringcar naar het station in Den Bosch. **De pelgrims die met het vliegtuig gaan, logeren in Lourdes in hetzelfde hotel als de bus- en treinreizigers.** Het vliegtuig vertrekt vanaf vliegveld Eindhoven.

Zondag 6 februari 2011 in de kerkzaal van de Parochie Johannes de Doper in de Amsterdamstraat 59 te Haarlem, aanvang 14.00 uur of zondag 20 februari 2011 in de Populier, Populierenstraat 1 te Purmerend, aanvang 13.00 uur.

Meer informatie en de uitgebreide brochure zijn verkrijgbaar bij: Joke Hoekman, telefoon 013 5216701, Theo en Rina van der Veldt, telefoon 023 5244132 of Irene Helmond, telefoon 0235335005 >

< **2. Drie nieuwe uitgaven Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk**

Het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk heeft drie nieuwe studies uitgegeven. Het betreft de bundel *"Kracht van het gezin"*. Dit is het verslag van de studiemiddag over de Nota Gezinsbeleid 2008 van het kabinet Balkenende IV op 23 oktober 2009 door het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk. Prijs: € 9,95 exclusief verzendkosten.

Daarnaast verscheen *"De menselijke arbeid in de Katholieke Sociale Leer, ontwikkeling en actualiteit"*. Deze bundel geeft een inleiding over de Sociale Leer van de Katholieke Kerk en gaat vervolgens nader in op de ontwikkeling en actualiteit met betrekking tot de menselijk arbeid. Prijs: € 9,95 exclusief verzendkosten. De derde bundel draagt de titel *"Arbeid en Menselijke Waardigheid in een tijd van Globalisering"*. Het is het verslag van de studiemiddag op 22 oktober 2010 van het Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk. Deze bundel legt de verbinding tussen de

inzichten van het katholieke sociale denken en de soms weerbarstige realiteit. Prijs: € 7,95, exclusief verzendkosten.

U kunt de bundels bestellen door te bellen naar telefoonnummer 0252 345345 of een e-mail te sturen aan de secretaris van het CSLK, mevrouw M. Karsten-Vrusch, e-mail adres >> mkarsten@tiltenberg.org. Zodra het bedrag is ontvangen op rekening nummer 4986352 t.n.v. Centrum voor de Sociale Leer van de Kerk (CSLK), Vogelenzang, o.v.v. de naam van de bundel zal het boek worden toegezonden. >

< **3. Vredeskerk krijgt uniek beeld Heilige Jacobus**

Op zaterdag 19 februari om 10.00 uur wordt in de kerk van Onze Lieve Vrouw Koningin van de Vrede ('Vredeskerk') in de Amsterdamse Pijp een nieuw beeld van de Heilige Jacobus onthuld en ingewijd. Jacobus was één van de twaalf apostelen en hij is de beschermheilige van pelgrims. Ook vanuit Amsterdam vertrekken jaarlijks tientallen pelgrims naar zijn graf in Santiago de Compostela. Met dit beeld in de Vredeskerk wordt in Amsterdam een oude traditie in ere hersteld. Pelgrims die dit jaar op weg gaan kunnen bovendien op deze ochtend de speciale pelgrimszegen krijgen. Beeldend kunstenaar Herman van Elteren (1928) is gevraagd om het beeld van Jacobus vorm te geven. Het is de bedoeling dat deze plek - letterlijk - draagvlak krijgt met zand dat pelgrims van hun tocht mee terug nemen. Zand van de route waarin miljoenen voetafdrukken zijn achtergelaten en dat pelgrims uit alle landen met elkaar in verbinding brengt. Bij de wijding op 19 februari worden de eerste zakjes zand rond de voeten van Jacobus uitgestrooid in de grote Jakobsschelp, symbool van de pelgrimstocht naar Santiago. Praktische informatie: zaterdag 19 februari 2011, aanvang 10.00 uur, R.-K. Parochie Onze Lieve Vrouw Koningin van de Vrede, Vredeskerkplein 1 (v.h. Pijnackerstraat 11), Amsterdam, >> www.amsterdam.vredeskerk.nl >

< Foto: Herman van Elteren in zijn atelier met het beeld van de Heilige Jacobus in wording (juli 2010)

> **4. Cursus gregoriaans in Wognum**

De NSGV Haarlem-Amsterdam organiseert samen met de "Vrienden van het Gregoriaans" een cursus gregoriaans in Wognum. Er wordt kennis gemaakt met het notenschrift, er wordt aandacht besteed aan de liturgie waarbinnen deze zang functioneert en er zal gezamenlijk worden gezongen. Ook voor koorleden (m/v) die in hun parochie al gregoriaans zingen, is dit een welkome aanvulling op hun kennis! De cursus wordt gegeven in Cultureel Centrum 't Trefpunt aan de Sportlaan 11 te Wognum. Cursusleider is Mark Heerink. Data: vrijdagavonden 4, 11, 18 maart en 1 april 2011. Kosten: € 20,00. U kunt zich opgeven tot één week voor de aanvang van de cursus bij Mark Heerink >> m.heerink@planet.nl, telefoon 06 23400843 of bij Nico Fit >> n.w.m.fit@quicknet.nl, telefoon 0229 581501. >

> **5. Theatervoorstelling Weer-zin in Heiloo**

Op zondagmiddag 6 maart a.s. speelt Theater Traxx opnieuw de voorstelling Weer-zin in het bisdom Haarlem-Amsterdam. Er zijn nog enkele kaarten beschikbaar voor deze voorstelling, die gaat over depressie en zelfdoording onder jongeren. De voorstelling maakt duidelijk dat je dat niet altijd alleen hoeft op te lossen. Datum: zondag 6 maart 2011 van 13.30 - 17.00 uur (voorstelling + nagesprek) Locatie: Heiloo, Onze lieve Vrouw ter nood), Hoogeweg 65, 1851 PJ Heiloo. Kosten: € 10,00 p.p. incl. koffie/thee. U kunt kaarten bestellen via >> karinblauw@hetnet.nl of telefonisch via (072) 57 123 24. >

> **6. Bezinningdagen voor priesters en diakens door Focolare**

Onder het thema 'Kerk als familie - een spiritualiteit van gemeenschap die de Kerk opbouwt' biedt de Focolarebeweging bezinningsdagen aan voor katholieke ambtsdragers. De dagen focussen op de vraag hoe de christelijke gemeenschap in de Kerk zichtbaar te maken, zowel vanuit de zending van alle gedoopten als vanuit de priesterlijke zending om de gemeenschap te dienen. De inleidingen betreffen onder andere de geschiedenis

van de 'gemeenschapsspiritualiteit', in het bijzonder in de pauselijke brief *Novo Millennio Ineunte* van Johannes Paulus II, het gemeenschapsleven van de priester en mariaal priesterschap en de parochie als gemeenschap. Daarnaast is veel ruimte voor bezinning en groepsgesprekken, gebed en Eucharistie. Periode: van zondag 6 maart 17.00 uur tot dinsdag 8 maart 16.00 uur. Locatie: Mariapolicentrum Mariënkroon, Abdijlaan 8, 5253 VP Nieuwkuijk, telefoon 073 8440261, kosten: € 90,00 (voor wie korter aanwezig is een deel daarvan). Aanmelding vóór 14 februari 2011 via >> mariapolicentrum@marienkroon.nl

> **7. R.-K. Parochie "Sterre der Zee" jubileert**

Op 1 februari 1986, 25 jaar geleden, tekende de toenmalige bisschop, mgr. Bomers, de oprichtingsakte van de R.-K. Parochie "Sterre der Zee" in Zeewolde. Daarmee werd de eerste Zeewoldense wijkparochie een feit. In 2011 worden diverse activiteiten georganiseerd om de oprichting van de parochie feestelijk te gedenken. Kijk voor meer informatie op: >> www.rkkerkzeewolde.nl

> **8. Personele wijzigingen Jongerenpastoraat**

Per 1 januari jl. is Mirjam Spruit-Borst begonnen op de afdeling Catechese van het bisdom Haarlem-Amsterdam. Ze zal daarom nog beperkt werkzaam zijn voor het Jongerenpastoraat en haar werkzaamheden daar afronden en overdragen. Mirjam werkte sinds 2002 voor het Jongerenpastoraat van het bisdom. Beate Gloudemans - projectleider Wereldjongerendagen - zal aanspreekpunt zijn voor het Jongerenpastoraat.

De afdelingen Catechese, Jongerenpastoraat en Huwelijk & Gezin (samen de dienst Geloofsopbouw) zullen de komende tijd bekijken welke activiteiten, projecten en ondersteuning de komende tijd wel en niet (meer) opgepakt kunnen worden. Dit medegezien het afscheid van de dekenale medewerkers Jongerenpastoraat en Catechese per 1 januari jl. We vragen uw begrip hiervoor!

2

>

3

>

5

6

8

Contact gegevens per 1 januari 2011 Dienst Geloofsopbouw bisdom Haarlem-Amsterdam

Tel: (023) 511 26 35
 Mirjam Spruit-Borst: Catechese: >> mborst@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
 Beate Gloudemans: Wereldjongerendagen/ evenementen Jongerenpastoraat: >> bgloudemans@bisdomhaarlem-amsterdam.nl
 Janet Schipper: Jongerenpastoraat (met zwangerschapsverlof t/m 29 maart a.s.)
 Stefan & Lisette van Aken: Huwelijk & Gezin: >> huwelijkengezin@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

<

Wees een licht dat alle heidendom wegstraalt!

Kerstmis is nog niet voorbij of de kerstbomen liggen al aan de straat. Klaar om meegenomen te worden door kinderen, die er bij inlevering een paar eurocenten voor krijgen. Vroeger bij ons thuis – en nog! – blijft de boom en ook de stal tot minstens na Driekoningen staan. Langzaam laten we de drie koningen of wijzen richting de stal gaan. Eenmaal aangekomen mogen ze nog een paar dagen bij de kribbe staan. De hulde mag toch wel even duren? Ik vind het maar niks, dat velen zo snel afscheid nemen van Kerstmis. Net alsof men daarmee wil zeggen: weg met dat licht van Kerstmis! We gaan snel over tot de orde van de dag!

Op de zondag na Driekoningen of Epifanie vieren wij de Doop van de Heer in de Jordaan. Daarmee wordt de Kersttijd officieel afgesloten. Is het dan echt voorbij met het licht van Kerstmis? Gelukkig hebben we nog het feest van de Opdracht van de Heer in de Tempel op 2 februari. Die dag valt precies veertig dagen na Kerstmis. De naam van dit feest verwijst naar de regel uit de Wet van Mozes, die voorschreef dat iedere eerstgeboren zoon door de Heer bestemd was voor de tempeldienst. Later werd dit priesterambt voorbehouden aan de stam van Levi. Maar de verplichting bleef om iedere eerstgeboren jongen aan God op te dragen en een offer te brengen.

Vroeger spraken we van Maria Lichtmis. Het was ook een Mariafeest. De nadruk lag op Maria's zuivering na de geboorte van haar zoon en de lichtprocessie en kaarsenwijding, die op dit feest plaatsvinden. Volgens voorschriften uit het Oude Testament was een moeder na de geboorte van een zoon veertig dagen onrein (Leviticus 12). Voor haar wettelijke reiniging diende zij de priester in de tempel een lam als offer te brengen. Bovendien moest er als zoenoffer een duif aan worden toegevoegd. Alleen wie arm was mocht in plaats van het lam een tweede tortelduif offeren. Op 2 februari horen wij uit het Lucasevangelie (2,22-40) vertellen hoe Jozef en Maria naar de tempel gaan. Zij brengen als offer twee jonge duiven: het offer van de armen. Reeds nu wordt zonneklaar voor wie Jezus tijdens zijn actieve leven zal kiezen: voor de armen!

In de tempel ontmoetten zij de wijze en rechtvaardige Simeon. Hij ziet onmiddellijk wat in dit jongetje. Als die groot is zullen we wat gaan meemaken! Simeon lijkt wel een trotse opa, die zijn eerste kleinkind in zijn armen houdt! Hij zal tot een licht uitgroeien dat straalt voor de heidenen! 'Glorie en heil zal hij ons eigen volk brengen!' roept hij uit. Simeon ziet in de kleine Jezus al onmiddellijk de Messias, die bevrijding zal brengen aan alle onderdrukten. Aan allen die in het duister moeten leven.

Volgens de getuigenis van Egeria, een Spaanse dame uit de 4de eeuw, werd in Jeruzalem op de veertigste dag na Epifanie, de Verschijning van de Heer, het feest van de Opdracht van de Heer plechtig gevierd. Het feest kreeg in de kerk van het oosten de naam Hypapante oftewel Ontmoeting. Het wilde vooral de ontmoeting tussen Jezus en de rechtvaardige Simeon vieren, die hem belijdt als Messias en als een licht voor de heidenen.

De kerk van Rome nam dit feest in de 7de eeuw over en vierde het op de veertigste dag na Kerstmis dus op 2 februari. In de 8ste eeuw kreeg het feest de naam van "de zuivering van de heilige maagd Maria". Een vrij ongelukkige benaming die aanleiding gaf tot misverstanden. Het gaat immers op deze dag niet allereerst over Maria, maar over Jezus als Messias, bevrijder. Na de invoering van de nieuwe Romeinse kalender in 1969 spraken wij niet meer over Maria Lichtmis, maar over de Opdracht van de Heer.

Giotto di Bondone
(1267-1336)

Opdracht van de Heer
in de tempel

Jezus, Maria en Jozef
met de duiven ontmoeten
Simeon en Anna

Maria Lichtmis verdween zo als Mariafeest, zoals ook Maria Boodschap (25 maart), dat voortaan de Aankondiging van de Heer werd genoemd. Jammer voor Maria? Ach, er blijven nog genoeg Mariafeesten over.

Op 2 februari gaat het over het licht van Kerstmis dat zal stralen voor de heidenen. Wie zijn dat? Zijn het de mensen die al te snel hun Kerstboom aan de straat zetten en de kerstverlichting naar de zolder brengen? Alsof ze van het kerstlicht niet meer willen weten? Dat zou wat al te arrogant klinken uit de mond van iemand, die het licht nog een paar dagen langer in zijn huis laat stralen. Daar gaat het niet om. Wel om al die mensen, die – of ze nu met Kerstmis naar de kerk zijn geweest of niet – niet bereid zijn om de oproep van Kerstmis waar te maken om Jezus achterna licht te zijn in deze duistere wereld tot ver na Kerstmis. Dat zijn de echte heidenen! Maar we worden geholpen door de traditie van het eerste begin om op 2 februari kaarsen te zegenen en een lichtprocessie te houden. Deze lichtprocessie had zijn oorsprong in een heidense processie ter verzoening of om het onheil te keren. Zoals zoveel gebruiken werden ook dit

gebruik gekerstend. Met de lichtprocessie ontvangen wij als het ware het licht van Kerstmis opnieuw. We laten ons opnieuw, geïnspireerd door de ziensblik van de wijze Simeon, duidelijk maken dat Jezus Christus onze Messias is. Hij zal redding brengen aan wie in duisternis moet leven. Door ook licht te ontvangen en mee te lopen in de processie op 2 februari maken wij duidelijk dat wij Jezus willen navolgen en ook licht willen brengen in duistere dagen en in duistere harten. Om zo al het heidendom waar onze wereld zo vol van is te bestrijden!

In West-Vlaanderen werd Maria Lichtmis ook wel "Onze Lieve Vrouwe schud de panne" genoemd. Lichtmis was namelijk de dag waarop de knechten en meiden op de boerderijen werden uitbetaald en een andere werkgever konden kiezen. De boerin trakteerde bij die gelegenheid het personeel op pannenkoeken. Maria schud de panne: schud zij ons ook niet op om lichtbrengers te blijven in donkere dagen? Om samen op weg te gaan naar een nieuwe lente? <

Ko Schuurmans

Vrijwilligersreis Vastenactie

De Vastenactie heeft een project op het eiland Mindoro in de Filippijnen gekozen als voorbeeldproject voor 2011. De Vastenactie vindt het belangrijk dat van ieder bisdom een vrijwilliger het project ter plekke bekijkt om in zijn of haar bisdom persoonlijke ervaringen te kunnen delen. Paul van Soest las de oproep en ging eind november mee met de vrijwilligersreis naar de Filippijnen.

Op 22 november vertrok onze 14-uur durende vlucht richting Manilla. Daar hebben we op de eerste dag een bezoek gebracht aan het kantoor van Nassa (*National Secretariaat for Social Action/Justice and Peace*). De volgende morgen vertrokken we met de veerboot naar Calapan op het eiland Mindoro (*mijn van goud*) om de inheemse stammen van de Mangyans te bezoeken. De volgende morgen gingen we klassiek Filippijns busje op weg naar Batangan voor de ontmoeting met de Buhid stam. Wij verbleven daar twee dagen en maakten kennis met het tropisch regenwoud, de producten uit het woud en de verwerking ervan in het voedselabriekje (*koffie, allerlei thee soorten, chips van bananen en cassave*). Na twee dagen verblijf in het primitieve, maar zeer gastvrije Batang vertrokken we naar Bait (*de Hanunuo stam*). Tijdens de tocht kreeg het busje drie lekke banden. In Bait maakten wij kennis met de verschillende handwerk-

vaardigheden, zoals weven, mandjes vlechten en kralen rijgen. Deze producten worden verkocht in de verschillende souvenirwinkels op de Filippijnen.

Op dag zeven vertrokken wij vroeg naar Bagacay, waar wij overstapten op een speciaal busje voor een heel steile tocht naar het dorp Proper. Daar ontmoetten wij pater Antoon Postma. Pater Postma is tevens antropoloog en hij heeft een intensieve studie gemaakt van de Mangyans >> www.mangyan.org. Aangezien het zondag was, namen wij deel aan de zondagviering onder zijn leiding. Daarna konden wij diverse handwerkvaardigheden bewonderen.

Na een kort verblijf vertrokken wij naar Calapan. De volgende morgen bezochten wij de winkel in Calapan waar de verschillende producten uit het bos worden

Vastenactie 2011

Het leefgebied van inheemse bevolkingsgroepen in de Filippijnen wordt bedreigd door mijnbouw en ontbossing. Meerdere partnerorganisaties van Vastenactie ondersteunen deze groepen in hun strijd voor een leefbare, duurzame toekomst. Het werk van deze partners, met name van partnerorganisatie KPLN, staat centraal in de Vastenactie-campagne 2011. Voor meer informatie: >> www.vastenactie.nl Mocht u Paul van Soest willen uitnodigen om een lezing over zijn ervaringen te geven in uw parochie of werkgroep, dan kunt u dat doen via: >> missiesecretariaat@bisdomhaarlem-amsterdam.nl, telefoon 023 511 26 00.

verkocht. Ook waren wij te gast in het Mangyan Mission House. Hierna namen wij de boot voor de terugtocht naar Manilla.

In Manilla vond de debriefing plaats op het kantoor van de NTFP (*Non Timber Forest Products*): een van de partners in het project. Na een zeer hartelijk afscheid van onze Filippijnse begeleiders maakten wij ons op voor een lange terugreis. Het was een te korte, maar zeer indrukwekkende reis. <

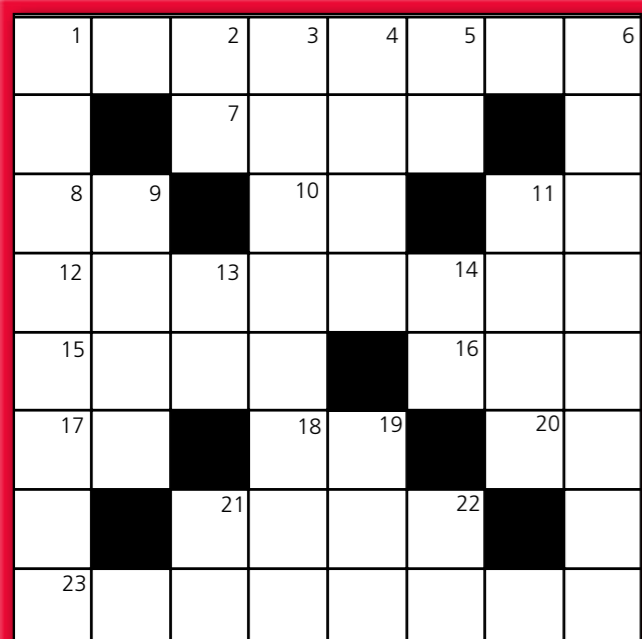
P.S.

Dankzij deze reis ben ik overtuigd van de noodzaak van dit project. De bedreiging van de mijnbouw (er zit goud, kobalt en nikkel in de grond) voor de zeven inheemse stammen die in en van het tropisch regenwoud leven is zeer groot. In 1950 was er nog 950.000 hectare regenwoud op Mindoro. Thans is er nog maar 50.000 hectare over. Wat rest is vervuilde, onvruchtbare grond. Verdere mijnbouw moet stoppen. Genoeg is genoeg.

Paul J.M. van Soest

'n beetje crypto

Horizontaal

1 dat doet een tweedehands gespreksgroep 7 Schotse kleding kan frisjes zijn, zo te horen 8 brengt stilte in het voorbijgaan 10 brilstand 11 zeg maar jij tegen de Bondskanselier 12 om er balen van te krijgen, pikken ze een haasje mee 15 ik verlang naar een manier om me uit te drukken 16 je kunt je hals met een sisser afkleden 17 niet geheim ministerie 18 in die rivier mag je plassen 20 openbare verhoudingen 21 hierop landen de beste moppen 23 wandelend ruikertje

Verticaal

1 vraag om een zetel 2 zo sterk is kortweg een knol 3 rookt Simon Stokvis meestal 4 reeds uit bed (2,2) 5 zo houdt Assen de vaart erin 6 geneesheer bij de recherche 9 voor een boom is dit basic 11 snoep voor de bovenkant, zo te horen 13 begin van een raadsel 14 zorgt voor een groot strand 19 iemand die heel oenig doet! 21 zangeres, die muziek op het lijf is geschreven 22 Nel heeft er vijftig achtergehouden

- Vroeger heetten veel clubs van postzegelverzamelaars 'Postaal genoeg'. Dat genoeg was ons niet gegeven bij de totstandkoming van het Kerstnummer. Want de crypto van december is blijven steken tussen de redactie en de drukkerij. Onvindbaar tussen alle kerstpost! Haal dus deze maand u schade in, want als het volk der cryptogram-oplossers niet blijft oefenen, dan holt de scherpste van de geest achteruit!
- In het volgende nummer dus geen prijswinnaars, omdat de winnaars van deze februari-opgave pas in het aprilnummer worden vermeld. Dit om u voldoende inzendtijd te geven.
- Dank voor alle mooie kerstkaarten waarop vele oplossingen uit de november-aflevering waren geschreven of geplakt. En daarbij vele goede wensen. Mogen uw goede wensen werken als een boemerang.

Prijswinnaars november 2010

Mevr. M. Stamkot, Monnickendam • R. Stavenuiter -vd Helm, Beverwijk • Familie Tesselaar, Zuid-Scharwoude

Popmuziek tussen spirit en satan

Het wordt zo langzamerhand een traditie aan het eind van het jaar: de Top-2000. De beste popmuziek aller tijden. Wel is het vooral iets voor oudere jongeren, zeg maar van rond de vijftig. Jongeren hebben vaak het gevoel dat het niet hun soort muziek is. Omdat ik jaren in een band heb gespeeld die oude soul ten gehore bracht, van Aretha Franklin tot de godfather of soul James Brown en vele anderen, is het voor mij zonder meer een feest der herkenning. Wel luister ik pas de laatste jaren naar de teksten: vroeger verstond ik ze niet of zo anders dat de betekenis alleen voor mij begrijpelijk was! Ik zou geen theoloog zijn als het me nu niet zou opvallen hoeveel religie er in popmuziek zit. Misschien heb ik het al eens verteld, dan daarvoor excuses, maar na zoveel jaren *Parels uit de Schattengrot* weet ik ook niet meer precies welke parel nog verborgen is gebleven. Het gouden nummer *Stairway to heaven*, jaren in de top 5, zelfs vele malen op nummer één. Waar gaat dat nummer over? Generaties fans hebben hierover vertwijfeld met hun handen in de lange, maar goed gewassen haren gezeten. Zoals het hoort, hebben de leden van Led Zeppelin er ook nooit meer iets over losgelaten. Daar gaat -ie dan:

There's a lady who's sure all that glitters is gold

And she's buying a stairway to heaven

When she gets there she knows, if the stores are all closed

With a word she can get what she came for

Ooh, ooh, and she's buying a stairway to heaven

Het lijkt me dat het hier gaat over een vrouw die het geheim bezit van de weg naar de hemel: een trap, een bekend mystiek beeld, denk aan de Jacobs ladder. Zij 'koopt' die weg naar de hemel, maar niet met klatergoud van het aardse bezit. Wel ziet zij in al het blinkende wat werkelijk van waarde is, zodat het spreekwoord: het is niet alles goed wat er blinkt, door haar wordt omgedraaid. Zij doet dat met een 'verlossend' woord en ze is er zeker van dat ze het krijgt..

Tweede couplet:

There's a sign on the wall but she wants to be sure

'Cause you know sometimes words have two meanings

In a tree by the brook, there's a songbird who sings

Sometimes all of our thoughts are misleading

Ooh, it makes me wonder

Er is een teken aan de wand: bekende uitdrukking, maar weinigen weten dat die direct uit de bijbel komt: het apocalyptische boek Daniel 5. De woorden verwijzen naar de befaamde tekens die koning Belshazar op de muur ziet geschreven: Mene, Tekel, oefarsin. Gewogen en te licht bevonden en verdeeld.

Teken aan de wand betekent dus: er is een oordeel over onze

wereld aanstaande, ondanks of juist omdat we niets vermoedend in onze rijkdom zwelgen. In de volgende coupletten is het even religieus, maar misschien meer Keltisch:

There's a feeling I get when I look to the west

And my spirit is crying for leaving

In my thoughts I have seen rings of smoke through the trees

And the voices of those who stand looking

and it makes me wonder

really makes me wonder

De verwondering is het begin van het zoeken naar zin. De blik naar het Westen is misschien de eindeloze oceaan die zich vanaf Ierland aandient en waar de Kelten meenden dat de Gelukzalige eilanden lagen.

And it's whispered that soon if we all call the tune

Then the piper will lead us to reason

And a new day will dawn for those who stand long

And the forest will echo with laughter

Gaat het hier om een eensgezindheid die alle mensen zal bezielen, zodat we de fluitspeler zullen volgen die ons naar de onbekende verte zal leiden? Zelfs heel de natuur zal zich verheugen: de wouden zullen echoën van gelach. Tolkien, maar misschien ook psalm 114! Ik houd het hier maar bij, maar verwijs toch ook nog even naar een site van Amerikaanse fundamentalistische christenen, die in veel popmuziek juist satanische invloed horen. Dan moet je het nummer wel achterstevoren draaien!

Here's To My Sweet Satan

The One Who's Little Path

Who's Power is Hate and..

He'll Give those with him 666

There was a little toolshed

Where he made us suffer,

sad Satan.

Het getal 666 (van het beest uit de Apocalyps) alsook satan zou dan te horen zijn. Volgens mij is het nep: want waar staat in deze song drie keer een s klank? Hoe kan je dan drie keer six six horen als je de song achterstevoren speelt? Sommige mensen kunnen een mooie song gewoon niet met rust laten... Hoe dan ook, veel plezier ermee! <

Marcel Poorthuis,
Faculteit Katholieke Theologie

>> <http://www.unoriginal.co.uk/stairwaytoheaven.html>

Oplossing opsturen naar het redactiesecretariaat Samen Kerk, Postbus 1053, 2001 BB Haarlem

Z	I	J	G	E	V	E	L	S
U		E	R	O	S			T
U	R		N	E			M	E
R	O	E	I	R	I	E	M	
S	O	S		T	O	E	T	
T	K		Z	A		R	E	
O		P	A	A	L		S	
K	A	S	P	L	A	N	T	

Oplossing november 2010

Europese Jongerenontmoeting Taizé

De Europese Jongerenontmoeting van Taizé in Rotterdam is helaas alweer voorbij... Alle 25.000 gasten uit Europa zijn weer terug naar huis, Ahoy is weer opgeruimd; het lijkt bijna alsof de Europese Ontmoeting nooit heeft plaatsgevonden. Maar de mooie herinneringen blijven en het goede nieuws is dat er in Nederland wordt doorgegaan met het organiseren van bijeenkomsten!

JOP (de jongerenorganisatie van de Protestantse Kerk) en Jong Katholiek hebben tijdens de Ontmoeting de handen al ineen geslagen door het tienerprogramma te organiseren; nu gaan ze verder met het organiseren van verschillende Taizé-bijeenkomsten in 2011, met als klap op de vuurpijl een gezamenlijke reis naar Berlijn aan het einde van dit jaar! Kijk voor meer informatie op >> www.taizeinnederland.nl

Jongerenprogramma Stille Omgang

Op 19 maart 2011 vindt opnieuw de Stille Omgang plaats in Amsterdam. Voorafgaand aan het lopen van deze stille tocht, kun je het jongerenprogramma bezoeken. Elk jaar nemen ongeveer 400 jongeren deel aan het jongerenprogramma.

Het jongerenprogramma staat altijd garant voor een goede mix van entertainment en verdieping. Het thema van dit jaar is **Reboot!** Dit betekent "herstarten". Kan het jongerenprogramma van de SO misschien een herstart zijn in jouw leven? Meer informatie vind je op: >> www.stille-omgang.nl/jongeren Posters en flyers van het jongerenprogramma kun je aanvragen via >> info@jongbisdomhaarlem.nl

Kerken ontdekken scholier als vrijwilliger

Medewerkers en contactpersonen van het project Kerk en Stage ondersteunden het afgelopen jaar, met veel succes, scholieren bij hun maatschappelijke stage in kerken in Noord-Holland. Ook in 2011 staan de projectmedewerkers klaar om kerkelijke vrijwilligersgroepen te stimuleren scholieren als vrijwilliger te laten meedoen. Deze nieuwe vrijwilligers bieden een kans om het vrijwilligerswerk te verbreden en eens met andere ogen te bezien. Daarnaast kan het ook het werk van de kerken bekend maken bij jonge mensen. De medewerkers van het project willen graag in een gesprek of tijdens een bijeenkomst meer vertellen over wat deze nieuwe vrijwilligers voor uw kerk en vrijwilligersgroep kunnen betekenen. De contactgegevens staan onderaan dit bericht. Een aantal goede voorbeelden zijn te vinden op de website >> www.kerkenstage.nl.

Seminar 15 februari 2011

Speciaal voor kerkelijke werkers (pastores, diakens, vrijwilligerskader) organiseert Kerk en Stage een een-daagse workshop. U krijgt de laatste informatie over de maatschappelijke stage en materialen en tips om in uw eigen omgeving de maatschappelijke stage te stimuleren. Opgeven kan via >> www.kerkenstage.nl.

Stage naar 30 uur

Vanaf het schooljaar 2011-2012 zijn alle leerlingen in alle typen voortgezet onderwijs verplicht 30 uur maatschappelijke stage te doen.

Meer weten?

Kor Berghuis, Adviseur sociaal beleid, 06-55884486 of >> kerkenstage@gmail.com; internet: >> www.kerkenstage.nl U kunt de informatiekraan Kerk en Stage aanvragen via: >> info@jongbisdomhaarlem.nl

Het project Kerk en Stage is een initiatief van de Oecumenische Stichting voor Maatschappelijk Activeringswerk, werkgroep van de Provinciale Raad van Kerken in Noord-Holland. Het project is financieel mogelijk gemaakt door bijdragen van o.a. het SKANfonds, Oranjefonds, de PKN, Bisdom Haarlem-Amsterdam en de provincie Noord-Holland.

Minicursus Vormsel

Liturgie van het Vormsel: achtergronden, teksten en muziek

Onder andere voor begeleiders van vormselgroepen, maar ook dirigenten en bestuursleden van koren. De eerste cursusdag is gepland op zaterdag 5 maart 2011 van 9.30 tot 14 uur. Op deze dag zal Ignas Tilma pr uitleg geven over verschillende rituelen uit de liturgie van een vormselviering. Wat betekenen ze, wat is de achtergrond hiervan en hoe leg je dit op goede wijze aan jongeren uit? Deze dag is vooral inhoudelijk van aard. De tweede cursusdag is meer praktisch opgezet en vindt plaats op zaterdag 2 april 2011 van 9.30 uur tot

Contactgegevens

Jongerenpastoraat bisdom Haarlem-Amsterdam
Kruisweg 63 > 2011 LB Haarlem
[t] 023 511 26 35 > [e] info@jongbisdomhaarlem.nl

Agenda

Voor begeleiders

- >> 29 januari Impulsdag Catechese en Jongeren voor begeleiders >> www.jongbisdomhaarlem.nl
- >> 5 maart Minicursus Vormsel I >> www.jongbisdomhaarlem.nl
- >> 2 april Minicursus Vormsel II in Heiloo >> www.jongbisdomhaarlem.nl

Voor tieners/jongeren

- >> 12 februari SpringEvent >> www.teenertime.nl
- >> 13 februari WJD-borrel in Langedijk én Amsterdam >> www.jongbisdomhaarlem.nl/wjd
- >> 19 maart Jongerenprogramma Stille Omgang >> www.stille-omgang.nl/jongeren
- >> 9 april BAVODag voor alle vormelingen >> www.bavodag.nl
- >> 17 april 26e WereldjongerenDAG in Amsterdam >> www.jongbisdomhaarlem.nl

13 uur. Bert Stolwijk (medewerker van de Gregoriusvereniging bisdom Haarlem-Amsterdam) zal samen met de aanwezigen een aantal liederen inoefenen, die geschikt zijn om te gebruiken in de liturgie van een vormselviering. Hij zal hier natuurlijk ook de nodige achtergrondinformatie bij geven. Kosten: 25 euro inclusief materiaal en lunch. Locatie: Julianaklooster, Hoogeweg 65, in Heiloo. Opgave: >> info@jongbisdomhaarlem.nl o.v.v. uw naam en uw parochie. U kunt hier ook flyers van de cursus aanvragen of zie >> www.jongbisdomhaarlem.nl Organisatie: het Jongerenpastoraat van het bisdom Haarlem-Amsterdam i.s.m. met de Sint Gregoriusvereniging bisdom Haarlem.

JUBILEA

JUBILEA Reguliere priesters wonend en/of werkend in het bisdom Haarlem-Amsterdam 2011

5 februari • 50 jaar

A.M. Ruijter svd.
De Zwaanstraat 7
1949 BC Wijk aan Zee

11 februari • 50 jaar

G. Noom sma.
Kikkenstein 2625
1104 TH Amsterdam

15 februari • 12½jaar

C. Duarte c.m.
N.Z. Voorburgwal 291
1012 RL Amsterdam

15 juli • 60 jaar

N. Out o.p.
Albertina Agnesstraat 20, App. 406
1814 MD Alkmaar

16 juli • 50 jaar

J.E.M. Nieuwkamp osc.
Noordervaart 30
1841 HA Stompvoren

25 Juli • 50 jaar

Th.C.W. Balk sss.
Saffraan 4
1616 TT Hoogkarspel

JUBILEA seculiere Priesters en Diakens van het bisdom Haarlem-Amsterdam en priesters en diakens andere bisdommen wonend en werkend in het bisdom Haarlem-Amsterdam 2011

4 januari • 12½jaar

J.P. de Jong
(diaken)
Wijdenes Spaansweg 58
1764 GL Breezand

9 maart • 25 jaar

F.P.H.M. Geels
Dammersboog 46
1991 SK Velsbroek

30 april • 12½jaar

G.G.J. van Santen
(diaken Aartsbisdom)
Laanstraat 6
1211 HH Hilversum

19 mei • 60 jaar

Mgr. G.P.M. Geukers
Rooseveltstraat 1
1931 VN Egmond aan Zee

24 mei • 25 jaar

drs. M.J.Th.M. Schneeberger
(bisdom 's Hertogenbosch)
Raamplein 24
1016 KK Amsterdam

26 mei • 55 jaar

Th. de Haan
Van Teylingenlaan 23
1701 AA Heerhugowaard

26 mei • 55 jaar

H.B. Helsloot
Caixa Postal 91
18300 Capao Bonito
Eso Sao Paulo, Brasil

26 mei • 55 jaar

J.H.M. Koopman
Franciscusweg 121
1216 SB Hilversum

26 mei • 55 jaar

N.P. Reuzenaar
Zuid-Hollandstraat 150 I
1082 EN Amsterdam

26 mei • 55 jaar

H.A. Schrama
Kromhoutlaan 12
2033 WJ Haarlem

26 mei • 55 jaar

Mgr. drs. J.W.N. Valkestijn
Emmaplein 30
2014 VA Haarlem

27 mei • 50 jaar

J.J. de Boer
Rua Augusto Chanon 35 b,
Vasco da Gama
52081 Recife PE Brasil

27 mei • 50 jaar

E.A. Karregat
O. Jacobszstraat 40
1611 BG Bovenkarspel

27 mei • 50 jaar

drs. S.G. Konijn
Anna van Hensbeeksingel 174
2803 LL Gouda

27 mei • 50 jaar

J.W.M. van der Meer
Karel Doormanstraat 50-62
7204 JL Zutphen

27 mei • 50 jaar

Mgr. J.W. Stam
Staringstraat 3-f
1054 VM Amsterdam

29 juni • 50 jaar

M.M.J.B. Costa
Marktstraat 1
1411 CX Naarden

16 juli • 50 jaar

W.F.A. Peeters
Hildebrandhove 42
2726 AX Zoetermeer

22 juli • 55 jaar

drs. S.W. de Wit
Jhr. van Sijpesteijnlaan 31
1231 XL Loosdrecht

7 augustus • 40 jaar

A.M. Cassee
Spoellaan 1
1964 TA Heemskerk

15 augustus • 25 jaar

dr. R.P.M. de Ojeda (Opus Dei)
Jan Luykenstraat 52
1071 CS Amsterdam

31 augustus • 65 jaar

dr. H.A.M. Fiolet
(bisdom 's-Hertogenbosch)
's Gravelandseweg 86 A 21
1217 EW Hilversum

29 november • 12½jaar

dr. A.J.T. van den Hout
Bekslaan 9
2114 CB Vogelenzang

29 november • 12½jaar

S.S. Kielek
Wilhelminaplein 32
6041 CE Roermond

29 november • 12½jaar

R.A.F.M. Maas
Globeplein 56
1334 BV Almere

9 november • 12½jaar

S.G.R. Marcantognini
Herenweg 77
1809 AC Oudorp

JUBILEA Pastoraal werk(st)ers in het bisdom Haarlem-Amsterdam 2011

1 Juli • 12½jaar • (RCF)

J.F. van der Meij
Bernina 4
1186 EG Amstelveen
• Parochie H.Geest te Amstelveen
• Parochie H.Urbanus te Bovenkerk

1 oktober • 25 jaar • (geen RCF)

V.Th.M. Kluitman
Staalmeesterslaan 130
1057 NN Amsterdam
• Tergooiziekenuis
locatie Hilversum

1 november • 25 jaar • (RCF)

Mw. A.M.J. Blonk
Kudelstaartseweg 247
1433 GH Kudelstaart
• Parochie H.Joannes Geboorte

**IN MEMORIAM
ZUSTER HUMILIA BIERMAN**

Op 15 december 2010 overleed zuster Humilia Bierman, bij velen in ons bisdom bekend als de altijd hartelijke en zorgzame gastvrouw van OLV ter Nood in Heiloo. Daar begon ze in 1988 en daar bleef ze tot 2008, toen ze vanwege ziekte afscheid moest nemen van 'kapel' en alle mensen daar. Ze heeft nog twee jaar in Mariëngaard Bussum gewoond met haar mede-zusters. Ze was er lid van een bijbelgroepje en schreef er menig lied.

We zijn zuster Humilia dankbaar voor haar grote inzet en haar betrokkenheid bij OLV ter Nood. Voor de duizenden mensen die er in de loop der jaren kwamen zingen, bidden, zwijgen, meehelpen, wonen of werken, was ze vaak het eerste aanspreekpunt. Niets ontsnapte aan haar zorg en aandacht, er was weinig dat niet geregeld kon worden en niemand voor wie ze geen luisterend oor, een kopje koffie en een koekje had. Het waren dienende jaren. Dienend voor de mensen die op haar pad kwamen, maar ook dienend voor God, vertelde ze in haar afscheidsinterview in Samen Kerk: "Ik voel me een instrument in Gods handen." Ze had toen een hoopvolle boodschap voor ons: "De negatieve krachten lijken te groeien, maar ook de goede krachten worden steeds sterker in de mensen."

Zuster Humilia is op 20 december 2010 begraven op het R.-K. kerkhof in Bussum. Op zondag 6 februari wordt ze tijdens de Hoogmis in OLV ter Nood speciaal herdacht.

WERELDJONGERENDAGEN

van alle kanten

Binnen het bisdom begint de WJD steeds meer te leven. De Wereldjongerendagen zijn echt een ontmoeting met de Wereldkerk. Maar deze Wereldkerk kun je ook direct al in ons bisdom ontmoeten. Bijvoorbeeld bij de All Saints parochie in Amsterdam. Deze keer vind u in de Samen Kerk een interview met Perpetuel.

Perpetuel is 23 jaar, woont in Amsterdam en is sinds ca 19 jaar hier in Nederland

Perpetuel, wie ben je en wat doe je?

Ik ben een Ghaneze vrouw wonend in Amsterdam Zuidoost met mijn moeder, oudere broer en een jongere broertje. Ik ben een vierdejaars student aan Hogeschool Inholland. Ik volg de opleiding HRM, oftewel Human Resource Management. Naast mijn studie ben ik werkzaam op een incassobureau. Daarnaast ben ik enorm actief binnen mijn kerk, ben namelijk jeugdleider.

Wat zou je andere jongeren die zoekende zijn in het geloof mee willen geven?

Dat je er niet voor hoeft te schamen om voor je geloof uit te komen.

Wat heb je zelf met de WJD?

Sinds kort heb ik kennis met WJD mogen maken. Al ben ik hier zelf nog nooit geweest, spreekt het mij enorm aan. Vooral het idee dat je andere gelovigen ontmoet en met hen over het geloof kan praten. En zo dus verschillende opvattingen te horen krijgen.

Wat staat er 13 februari precies te gebeuren?

Op 13 februari wordt de WJD borrel gehouden. Dit is een gezellige, informatieve middag voor iedereen die wat meer over de WJD naar Madrid wil weten. Er zijn verschillende workshops, een stukje verdieping én er wordt uiteraard geborrel!

**"Kom 13 februari naar de WJD borrel in Amsterdam OF Langedijk!
Kijk op www.jongbisdomhaarlem.nl/wjd"**

Wat heb jij met het geloof -wat betekent het voor jou? Is het geloof anders dan bij jou in Ghana?

Door mijn geloof kan ik tot rust komen in moeilijke situatie. Mijn geloof zorgt ervoor dat ik stabiel in het leven staat. Ik merk persoonlijk dat er in Ghana meer met het geloof wordt gedaan. In Nederland merk ik dat het geloof niet echt bespreekbaar is. Het wordt niet serieus genomen, terwijl in Ghana gaat iedereen ieder zondag naar de kerk, jong of oud.

Wat doe je precies allemaal in en voor je parochie? Wat is jouw droom voor het geloof?

Ik zit in de kerkbestuur, daarnaast help ik bij het organiseren van activiteiten en tot slot ben ik enorm actief met de jeugd binnen mijn parochie. Wat mijn droom voor mijn parochie is dat de jongeren generatie zich meer betrokken gaan voelen met het geloof en alles wat daar mee te maken heeft.

MEER
INFORMATIE
INFO@JONGBISDOMHAARLEM.NL
OF 023 5112637

SLUIT

WWW.JONGBISDOMHAARLEM.NL/WJD